

7. Záujem o politiku a komunikácia o nej

Niekedy sa vo všeobecnosti poukazuje na slabý záujem mladých ľudí o politické dianie. Empirické výskumy to však nepotvrdzujú. Podľa výskumu NDI z januára 2017¹³ sa o politiku vo všeobecnosti zaujímajú 43% mladých ľudí vo veku 16-29 rokov. Relatívne vysoký záujem aj medzi mladšími respondentmi potvrdzuje i náš aktuálny výskum: vyše polovica (54%) tínedžerov uviedla, že sa veľmi alebo skôr zaujíma o celoštátnu politiku, 41% o lokálne dianie a 36% o politiku zahraničnú (tabuľka 16).

O všetky tri úrovne politiky sa viac zaujímajú študenti gymnázií a bakalárskeho štúdia oproti študentom na odborných, resp. základných školách. V záujme o politiku sa neprejavujú štatisticky významné rodové rozdiely.

Ako ukazujú iné výskumy, napríklad výskum NDI z roku 2017 (*Vzťah mládeže...*, 2017), najčastejším

zdrojom informácií pre mladých ľudí je Facebook a sociálne siete vo všeobecnosti (stále populárnejší je Instagram). Menej sledujú tradičné médiá ako televízne, či rozhlasové vysielanie.

Zistenie o pomerne vysokom deklarovanom záujme tínedžerov o politiku „uzemňujú“ odpovede na otázku, ako často sa o politike zhovárajú v rôznych prostrediach. S príbuznými v rodine diskutuje o politike veľmi alebo dosť často o politike iba 27% opýtaných, s priateľmi a známymi 26%, so spolužiakmi a v škole len 24%. Z porovnania údajov v tabuľkách 16 a 17 je na prvý pohľad zrejmé, že podiel tých, ktorí vo svojich prostrediach o politike diskutujú, je oveľa nižší ako podiel tých, čo sa o politiku zaujímajú.

Do diskusií o politike sa väčšmi zapájajú starší tínedžeri, ako aj študenti gymnázií a bakalárskeho štúdia.

Tabuľka 16: Do akej miery sa zaujímate o politiku a verejné dianie?“ (v %)

	Veľmi sa zaujímam	Skôr sa zaujímam	Skôr sa nezaujímam	Vôbec sa nezaujímam
Komunálna politika (na úrovni vašej obce či mesta)	8	33	39	20
Politika na celoštátnej úrovni	11	43	30	16
Zahraničná politika	8	28	28	26

Zdroj: Inštitút pre verejné otázky, jún 2019.

Tabuľka 17: „V niektorých prostrediach sa o politike diskutuje, v iných nie. Ako často sa vy zhovárate o politike s týmito ľuďmi?“ (v %)

	Veľmi často	Dosť často	Občas	Vôbec nie
S príbuznými, v rodine	6	21	58	15
S priateľmi, známymi	5	21	53	21
So spolužiakmi, v škole	6	18	51	25

Zdroj: Inštitút pre verejné otázky, jún 2019.

¹³ Výskum v roku 2017 ukázal, že záujem o politiku (všeobecne, bez špecifikácie úrovni) bol vyšší v najstaršej vekovej kohorte mladých (25-29 rokov) a nižší v najmladšej (16-19 rokov). Bližšie pozri: *Vzťah mládeže k demokracii...*, 2017.

Tabuľka 18: Frekvencia diskutovania o politike v rodine a škole u tínedžerov so záujmom a nezaujmom o celoštátnu politiku (% odpovedí veľmi a dosť často: občas : nikdy)

	Zaujímajú sa o politiku	Nezaujímajú sa o politiku
Diskutovanie o politike v rodine	40 : 54 : 6	12 : 62 : 26
Diskutovanie v škole	37 : 46 : 17	8 : 51 : 41

Zdroj: Inštitút pre verejné otázky, jún 2019.

Ako sa dalo predpokladať, medzi záujmom o politiku a diskutovaním o nej existuje silná korelácia. Napríklad z tých, ktorí deklarovali záujem o celoštátnu politiku, dve pätiny (40%) diskutujú s príbuznými o politike veľmi alebo dosť často, 54% iba občas a 6% vôbec nie. U tých, ktorých politika nezaujíma, je frekvencia diskusie v rodinnom pros-

treďí oveľa nižšia (tabuľka 18). Podobné rozdiely v účasti na diskusiách medzi tínedžermi zaujímajúcimi a nezaujímajúcimi sa o politiku sú aj v iných prostrediach. V škole so spolužiakmi o politike často diskutuje 37% z respondentov, čo sa o ňu zaujímajú, a vôbec nediskutuje 17%. Z tých, čo sa o politiku nezaujímajú, o nej v škole často diskutuje iba 8% a nediskutuje 41%.

Tieto zistenia dokumentujú, že medzi záujmom o politiku a debatovaním o nej existuje úzka súvislosť. Je jasné, že ide o vzájomne podmienený vzťah – diskusia je výsledkom záujmu, ale môže tento záujem aj generovať.

Skupina tínedžerov prechádza obdobím intenzívnej politickej socializácie. Práve v takomto období by záujem o politiku mal byť podporovaný širokým priestorom na diskusiu. V nej sa formulujú argumenty, prekračujú hranice mechanicky preberaných názorov, prekonáva uzavretosť „bublín“, obrusujú hrany extrémistických postojov. Žiaľ, väčšina našich škôl (v prípade vekovej kohorty 15-19 hovoríme najmä o stredných školách všetkých typov) je ešte stále založená na jednosmernej komunikácii učiteľov so študentmi, viac na memorovaní vedomostí ako na dialógu pedagógov s mladými ľuďmi.¹⁴

¹⁴ Poukázal na to aj nedávny celoslovenský prieskum medzi učiteľmi 2. stupňa základných škôl. Dá sa však predpokladať, že stredné školy sa v tomto smere zásadne nelíšia. Ide o prieskum „Základné zručnosti pre 21. storočie z pohľadu učiteľov: Tvrdenia vz. realita“, ktorý realizovalo občianske združenie Centrum environmentálnej a etickej výchovy Živica v spolupráci s agentúrou FOCUS v júni 2019. Bližšie pozri: <https://domov.sme.sk/c/22173886/kriticke-myslenie-ziakov-je-podla-ucitelov-dolezite-v-praxi-to-nevidiet.html>